Työterveyslaitos

Työterveyslaitoksen asiantuntijan lausunto ja kuuleminen: Terveet tilat –ohjelma

Tarkastusvaliokunta 21.10.2025

Aki Vuokko, LT, apulaisylilääkäri

Työterveyslaitoksen asiantuntijan lausunto ja kuuleminen: Terveet tilat –ohjelma

- Eduskunnan Tarkastusvaliokunta pyytää asiantuntijan näkemystä seuraaviin kysymyksiin:

1. Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman keskeisten tavoitteiden toteutuminen? Mitä toimenpideohjelmalla on saatu aikaan, arvio ohjelman vaikuttavuudesta?

2. Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman tavoitteet ja aikaansaannokset?

3. Mitä seurauksia on Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman lopettamisesta etuajassa? Jäikö jotakin olennaista kesken tai toteuttamatta? Miten ohjelman lopettaminen mahdollisesti vaikuttaa Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman loppuun saattamiseen?

- Työterveyslaitos vastaa valiokunnan kysymyksiin seuraavasti.

1. Mitä Terveet tilat -toimenpideohjelmalla on saatu aikaan, arvio ohjelman vaikuttavuudesta? 1/II

- Terveet tilat 2028 -ohjelma päättyi vuonna 2024.
- **Päätavoitteet:** Julkisten rakennusten tervehdyttäminen sekä sisäilmasta oireilevien hoidon ja kuntoutuksen tehostaminen.
- **Saavutukset:**
  - Laajasti selvityksiä, kartoituksia ja oppaita; auttavat sisäilmaongelmien selvittämisessä ja ratkaisemisessa.
  - Terveet tilat –verkoston luominen: kuntien työntekijöiden ja viranhaltijoiden vuoropuhelun edistäminen.
  - Systemaattisen sisäilmaongelmia ennaltaehkäisevän, Terveet tilat -toimintamallin käyttöönotto kunnissa.

Terveet tilat -toimintamalli

Toimintamallin osa-alueet:

Terveet tilat 2028 –ohjelma päättyi 2024 lopussa.
Verkkosivut kuitenkin säilyvät: https://tilatjaterveys.fi/etusivu
Vastuutaho: Ympäristöministeriö

1. Mitä Terveet tilat -toimenpideohjelmalla on saatu aikaan, arvio ohjelman vaikuttavuudesta? 2/II

- **Loppuarviointi:**
  - **Ohjelma mahdollisti muutoksen sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyssä** (uutinen 10.10.2025)
  - **Positiivinen kehitys kaikissa ohjelman tavoitteissa**
  - Kunnissa merkittävin muutos: sisäilmaongelmia ennaltaehkäisevän toimintamallin käyttöönotto
  - Vaikutuksia edisti jäsennetty toimintatapa, yhteistyön ja verkostojen muodostuminen
- **Kehittämistarpeet:**
  - **Varmistettava implementointi, saavutetut vaikutukset ja jatkokehittäminen**
  - Sisäilmateemojen jatkuva huomioiminen
  - Aineistojen löydettävyyden varmistaminen
  - Kohdennettu viestintä päättäjille strategisten päätösten tueksi

TERVEET TILAT 2028

https://tilatjaterveys.fi/etusivu

2. Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman tavoitteet ja aikaansaannokset? 1/III

- **Tavoite:** Edistää terveyttä ja hyvinvointia vähentämällä sisäympäristöön liittyviä haittoja Suomessa.
  - THL koordinoi ja työhön osallistujat: Työterveyslaitos, Filha ry, Hengitysliitto, Allergia-, Iho- ja Astmaliitto, Sisäilmayhdistys ry.
  - Ohjelma on saanut rahoitusta Terveet tilat 2028 –ohjelman kautta ja toteuttanut STM:n alaisia terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevia toimenpiteitä.
  - Valmistelu käynnistettiin v. 2017 laajassa sidosryhmäyhteistyössä.
- **Toimenpiteet:** Sisäilmatilanteiden ja haittojen ennaltaehkäisyyn, sisäilmaongelmien ratkaisuihin ja sisäympäristössä oireilevien hoidon ja tuen keinoihin.

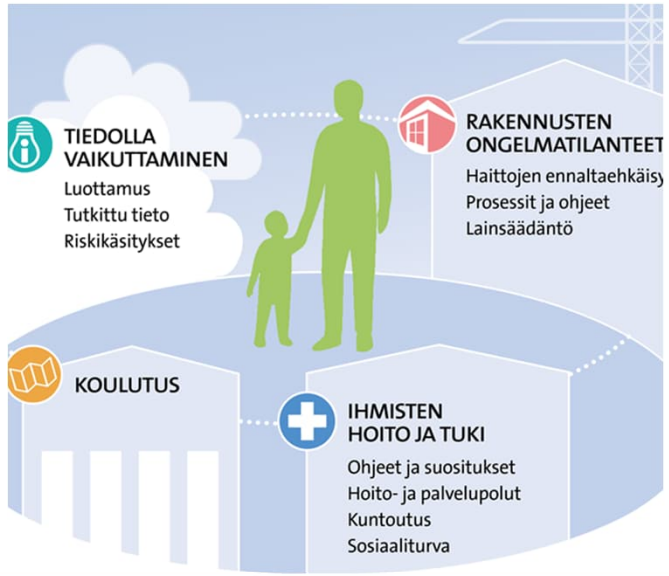

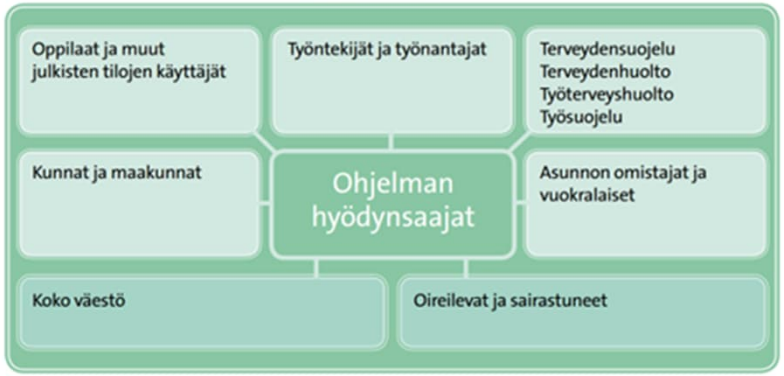

Kuva: Lampi J. ja Pekkanen J. Terve ihminen terveissä tiloissa: Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma 2018–2028. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos -raportti 8/2018. http://www.julkari.fi/handle/10024/137064

2. Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman tavoitteet ja aikaansaannokset? 2/III

Kaikki tuotokset löytyvät THL:n verkkosivuilta: https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kansallinen-sisailma-ja-terveys-ohjelma-2018-2028

- **Ohjelma tuottanut noin 130 keskeistä tuotosta** suomeksi ja ruotsiksi kohdistettuna eri toimijoille, esim.:
  - **Katsaukset:** Altisteet (SVOC, VOC, mineraalikuidut).
  - **Ohjeet ja toimintamallit:** Työkyvyn tuki ja sen käyttöönotto, Terveydellisen merkityksen arviointi sisäilmatilanteissa, Sisäilmastoselvitys ja olosuhdearviointi, Väistötilojen ja erityispuhtaiden tilojen käyttö, Korjausten jälkeinen siivous ja arviointi, Hyvinvointia tukevat sisäympäristötekijät, jne.
  - **Viestintä:** UKK, tiedotteet, verkkosisällöt (uutiset, videot, blogit).
  - **Terveydenhuolto:** Tietokortit, verkkokurssit, oppimateriaalit, hoitosuositukset STM:n hyödyntäminä.
  - **Oireilevat ja työpaikat:** Verkkosivut ja koulutusmateriaali, webinaarit, pohja pitkittyvien oireiden hoidolle ja poliklinikan perustamiselle.

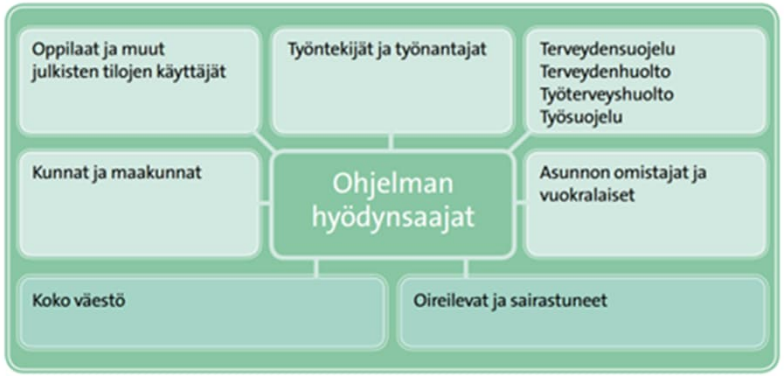

2. Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman tavoitteet ja aikaansaannokset? 3/III

Kaikki tuotokset löytyvät THL:n verkkosivuilta: https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kansallinen-sisailma-ja-terveys-ohjelma-2018-2028

- **Ohjelman 1. vaiheen (2018–2023) tavoitteet ovat toteutuneet**; oireilun ja sisäilmaongelmien määrä on vähentynyt:
  - Työpaikan sisäilman koetaan parantuneen, sisäilman terveysvaikutuksista huolestuneiden osuus pudonnut 20 % viidessä vuodessa (Kansallinen sisäilmakartoitus, THL)
  - Sisäilmaan liittyvä oireilu työpaikoilla vähentynyt (Terve Suomi, 2022–2022)
  - Kuntien kiinteistökannan hallinta ja sisäilmatilanne kohentuneet, merkittävien sisäilmaongelmien määrä vähentynyt (Kuntien sisäilmakysely, 2023)
  - Lääkäreistä 62 % näkee oireilevien potilaiden määrän vähentyneen. Työterveyshuollossa tietonsa riittäviksi kokeneiden osuus noussut 38 %:sta 68 %:iin (Terveydenhuollon kysely, 2019, 2023).
  - Koulutuksen laatu koettu parantuneet. Konkreettiset työkalut, kuten ”Sisäilma työpaikalla” –verkkomateriaali erittäin hyödynnetty.
  - Uutisointi neutraalimpaa. Asiantuntijoiden ja kansalaisten näkemykset sisäilmasta ovat lähentyneet toisiaan.

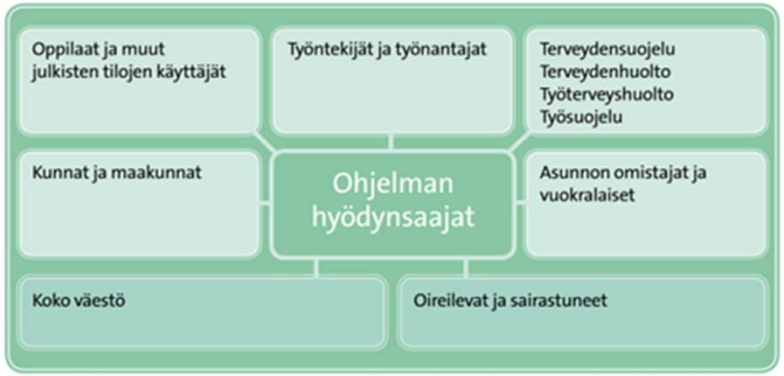

3. Mitä seurauksia on Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman lopettamisesta etuajassa? Jäikö jotakin olennaista kesken tai toteuttamatta? 1/II

- **TT28-ohjelman etuajassa lopettamisen merkittävät vaikutukset:**
  - Ohjelma tuotti runsaasti käytännön toimintaa tukevia tuotoksia, kuten laajan Terveet tilat –toimintamallin, verkoston ja materiaaleja terveydensuojelulain uudistuksen tueksi.
  - TT28 ja Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelmat ovat toiminnallaan tukeneet paitsi toisiaan myös sisäistä turvallisuutta luomalla yhteistä jaettua käsitystä sisäilmatilanteiden ratkaisuista sekä keinoista osallistaa laajasti eri sidosryhmiä tilanteiden ratkaisuun.
  - Terveet tilat -verkosto on ollut keskeinen viestintäkanava Kansalliselle sisäilma ja terveys -ohjelmalle tuotosten jakamisessa.
  - → **TT28 -ohjelman lopettaminen johti myös Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman rahoituksen päättymiseen lähes kokonaan. Tämä on johtamassa TTL:ssa sisäympäristöön ja terveyteen liittyvän tutkimuksen, asiantuntijatyön ja osaamispääoman hiipumiseen.** Työpaikkojen sisäilmatoimijat, kuten työsuojelun ja työterveyden ammattilaiset, uhkaavat jäädä ilman tarvittavaa tukea sisäilmaongelmissa.

3. Mitä seurauksia on Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman lopettamisesta etuajassa? Jäikö jotakin olennaista kesken tai toteuttamatta? 2/II

- **TT28-ohjelman etuajassa lopettamisen merkittävät vaikutukset** (jatkoa):
  - → Materiaalien käytäntöön vienti jäävät kesken, mikä heikentää ohjelmien pitkäaikaista vaikuttavuutta.
  - → Materiaalien ajantasaisuuden varmistaminen, ohjeiden testaus ja päivitys jäävät tekemättä.
  - → Riskinä, että saavutetut vaikutukset menetetään, ja saatamme palata lähtötilanteeseen; sisäilmaoireilu lisääntyy ja oireilevat saattavat jäädä ilman tarvittavaa tukea.
  - → Tutkimuslaitosten ja sidosryhmien välinen yhteistyö vähenee, mikä heikentää eri näkökulmia yhdistävää keskustelua sisäilmateemoista.
- **Tulevaisuuden tarpeet:**
  - Varmistaa tuotosten ja saavutusten jatkuva käyttö ja kehitys.
  - Ennaltaehkäistä ja ratkaista sisäympäristön terveyden ja työkyvyn haasteet muuttuvassa yhteiskunnassa.

Työterveyslaitos

Kiitos

HYVÄÄ TYÖPÄIVÄÄ!

Lisää asiaa työelämästä? Seuraa Työterveyslaitosta somessa ja vieraile verkkosivuillamme ttl.fi. Muista myös tilata uutiskirjeemme!